

PORADNIK BARDZO MŁODO KULTURALNY

Edukacja plastyczna dla różnych grup odbiorców w lokalnych placówkach kulturalnych

ZUZANNA ZUBEK-GAŃSKA

WPROWADZENIE

Ważnym zagadnieniem przy funkcjonowaniu instytucji kulturalnych jest ciekawy program ogólny, który zawierałby sformułowane w interesujący sposób zajęcia tematyczne. W zależności od charakteru placówki, jej przeznaczenia, mogą występować różnice nie tylko w proponowanych rodzajach zajęć, systematyce, ale także w metodach nauczania.

Należałoby na wstępie ustalić jakie będą grupy docelowe, komu dedykujemy przygotowany program zajęć. Dobrze zasugerować się ściśle określonymi podziałami, dotyczącymi wieku uczestników. Musimy rozważyć wiele aspektów, przemyśleć jakie kategorie wiekowe powinny być uwzględnione przy tworzeniu indywidualnego programu dla danych grup.

Najczęstszymi odbiorcami działań plastycznych, zajęć dotyczących sztuki są dzieci i młodzież. To im, w pierwszej kolejności poświęcimy kilka zagadnień. W przypadku tych grup nadanie pewnych kategorii wydaje się być bardziej oczywiste i łatwiejsze. Zanim jednak przejdziemy do tego momentu spróbujmy usystematyzować i określić grupy, do których skierowane byłyby zajęcia dotyczące sztuki. Zarówno części warsztatowej, jak i teoretycznej.

Grupy, dla których w sposób indywidualny przygotowany byłby program,

- dzieci w wieku przedszkolnym
- dzieci w wieku wczesnoszkolnym,
- dzieci starsze oraz młodzież
- seniorzy
- osoby wykluczone społecznie
- osoby z ośrodków wsparcia dziennego
- rodzice dzieci do lat 3, matki i ojcowie, spędzający czas z dziećmi, którzy chcieliby uczestniczyć w zajęciach plastycznych / sensorycznych

ZAJĘCIA ARTYSTYCZNE

Ważnym elementem działań ośrodków kulturalnych, prowadzących szeroką działalność związaną z animacją kultury, są zajęcia artystyczne, dotykające nie tylko części praktycznej, takiej jak warsztaty, zajęcia plastyczne (malarstwo, rysunek, rzeźba, ceramika, tkanina artystyczna), ale również zajęcia z teorii sztuki. Bardzo istotnym jest, aby poziom zajęć z historii sztuki oraz zajęć plastycznych był umiejętnie dostosowany do wieku odbiorców, wymagań grupy, umiejętności i zdolności, zarówno dzieci, jak i dorosłych uczestniczących w zajęciach.

Wskazane jest, aby przyjąć podziały wiekowe, które pozwolą na umiejętnie rozłożenie dzieci w grupach warsztatowych. Można przyjąć kategorie wiekowe już od lat najmłodszych do pełnoletniej młodzieży:

- 3–5 lat,
- 6–9 lat,
- 10–13 lat,
- 14–18 lat.

Podobną zasadę należałoby wprowadzić w kwestii zajęć z historii sztuki – zajęć teoretycznych.

Warto również przemyśleć kwestię odpowiedniego i ciekawego nazwania zajęć, aby zachęcały dzieci do uczestnictwa. Nazwa taka powinna być prosta i zmuszająca do myślenia: Sztuka nie jedno ma imię, / Sztuko, złap mnie! / Epokowi Mali Odkrywcy / Dzieje Sztuki /

*Zdjęcie ukazujące dziecięcą Mona Lisę zostało wykonane podczas lekcji sztuki dedykowanej twórczości Leonarda da Vinci.
fot. Zuzanna Zubek-Gańska*

Łapiąc Sztukę. Nazewnictwo jest również przydatne przy określeniu grup stricte plastycznych: Grupa „Sztalugowe Czary Mary”, „Mali Malarze”, „Ceramiczne Podróże”. Te i inne przykłady mogłyby wspomóc stworzenie własnego wewnętrznego nazewnictwa poszczególnych grup. Wybierając nazwę sugerować należy się misją instytucji i plastycznym zamiłowaniem uczestników.

Bardzo istotnym jest, by dzieci od najmłodszych lat wprowadzane były w arkana twórczości wielu twórców, poznawały najróżniejsze techniki plastyczne (od węgla, sepii, farby akrylowej, akwarelowej, plakatowej, olejnej, po pastele tłuste, suche, kredki akwarelowe), pracowały na sztalugach, zmieniając formaty prac w zależności od tematu (brystole, kartony, papier akwarelowy, kolorowe kartony, bloki). Z czasem można zachęcać do malowania na płótnie czy desce.

Do zajęć plastycznych stopniowo wprowadzamy inne techniki i formy. Rzeźba w glinie, drewnie, w szczególności w grupach starszych (choć glina swobodnie może być stosowana także i w młodszych grupach).

Sposób prowadzenia zajęć jest bardzo istotny. Pamiętajmy, że sposób prowadzenia musi być dopasowany do wieku i charakteru uczestników zajęć plastycznych.

-grupy młodsze, dzieci powyżej trzeciego roku żywiej reagują na materiały graficzny, obrazowy. Znakomicie zapamiętują ilustracje i potrafią dopasować dzieło do danego stylu w sztuce. Ciekawie wytłumaczone na przykładach zagadnienie, jak np. pojęcie fowizmu, zostanie przez nie zapamiętana, i przeniesiona na grunt poza sztukę (w odniesieniu do natury, barw, codzienności).- grupy starsze, wczesnoszkolne; dzieci z tych grup działają podczas zajęć niezwykle zadaniowo. Szczególnie dobrze radzą sobie z tworzeniem kampanii, haseł na rzecz. np. przyrody, wspaniale projektują plakaty, świadomie łączą pewne elementy, wyznaczają cele. Grupy te doskonale sprawdzą się w działaniach wspólnych, ale i indywidualnie. Można swobodnie przeplatać zajęcia z zagadnieniami z teorii sztuki, ciekawostkami, datami, odnosząc je do tworzonych przez dzieci dzieł. Dzieci lubią wskazywanie artystów, z którymi zbieżny jest ich styl tworzenia. Wskazując artystę, tworzącego podobnie można spróbować opisać styl w którym dany artysta tworzył i umiejscowić go w czasie i epoce.

Młodzież, grupy licealne, bardzo dobrze odnajdują się w tematach uwarunkowanych społecznie, ale też doskonale radzą sobie z zagadnieniami takimi jak:

- * zajęcia z perspektywy
- * rysunek architektoniczny
- * rysunek z modelu
- * ćwiczenie kompozycji /martwa natura
- * zajęcia z innymi technikami (linoryt, drzeworyt, witraż, pisanie ikon, projektowanie komputerowe w programach graficznych).

Wiele zależy od naszego podejścia do uczestników zajęć, kontaktu z daną grupą, poziomu zaawansowania. W każdej grupie zauważalna będzie różnica w poziomie twórczości, dlatego też należy pamiętać (i to w odniesieniu do wszystkich grup wiekowych), iż ilość uczestników w grupie nie może być zbyt duża. O wiele swobodniej, z podejściem indywidualnym będzie pracować, gdy grupa nie przekracza maksymalnie 10 uczestników. Wtedy też, nawet jeśli część uczestników będzie bardziej zaawansowana, inna mniej, to poziom grupy, dzięki indywidualnemu podejściu, uda się wyrównać.

WYSTAWY JAKO ELEMENT ZAJĘĆ

Prezentowane zdjęcie z warsztatów dziecięcych ukazuje odbiór przez dzieci twórczości Henriego Matissa oraz pojęcia fowizmu. fot. Zuzanna Zubek-Gańska

Ciekawym elementem, budującym i wspierającym inicjatywę własnego tworzenia jest organizacja wystawy. Możemy podejść do tego tematu indywidualnie, jak i grupowo. Wystawa jest wówczas zwieńczeniem, rodzajem nagrody za ciężką pracę i postawę twórczą. Dlatego też należałoby w programie uwzględnić dwie, trzy takie wystawy w roku.

Wystawa ta mogłaby stanowić podsumowanie półrocznej pracy, odnosić się bezpośrednio do zadanego na zajęciach tematu. Mogłaby być przeglądową prezentacją prac, która podkreśli także istotny aspekt ewolucji artystycznej członków grupy na zajęciach. Jest to również ważny i czytelny komunikat szczególnie dla najmłodszych uczestników zajęć i ich rodziców, ukazujący piękno i indywidualny charakter pracy. Aby uwznioślić charakter ekspozycji można pokusić się o przygotowanie profesjonalnego plakatu i zaproszeń dla uczestników, by ci mogli je przekazać rodzinie, znajomym i zaprosić na tak ważne wydarzenie jakim jest wystawa, której są współtwórcami.

Tworząc wystawę należało by wspólnie z rodzicami ustalić formułę i czas

Zdjęcia ukazujące ekspozycje dziecięce, prace dzieci w wieku 3–5 lat. Dzieci zainspirowane lekcją sztuki o danej epoce / artyście tworzyły własne dzieła zainspirowane zajęciami. Na profesjonalnych sztalugach, format prezentowanych prac 100 × 70 cm.

takiego wydarzenia, wystawa musiałaby spełniać odpowiednie kryteria:

- musiałaby się odbyć w czasie dla wszystkich uczestników i ich rodziców dogodnym

- należałoby odpowiednio wcześniej ustalić, czy wystawa byłaby tematyczna czy przeglądowa i ile prac przypada na jednego uczestnika,

- format pracy i technika w przypadku wystawy tematycznej, gdy uczestnicy tworzą prace na zadany temat.

- kwestia oprawy; czy prace prezentujemy w ramach czy też na specjalnych tablicach planszach.

- organizację wystawy można połączyć z prezentacją działalności grupy, o ich osiągnięciach, najbliższych planach Ciekawym dodatkiem, niezależnie od wieku uczestników, jest certyfikat ukończenia zajęć. Do certyfikatu dołączony zostałby dokument z opinią o pracy dziecka lub dorosłego, w odniesieniu do działań z całego roku. Certyfikat mógłby występować zarówno w wersji elektronicznej, jak i na papierze. Stanowiłby znakomite uzupełnienie programu nauczania, szczególnie jeśli dokładnie omówi tematy zajęć, a także podsumuje w sposób indywidualny prace uczestnika. Do dokumentu można dołączyć rodzaj podsumowania tematów, a nawet fotograficzne tablooo zawierające zdjęcia wszystkich wykonanych prac.

HISTORIA SZTUKI DLA KAŻDEGO

Fotografia ukazuje prace nad projektami kostiumów teatralnych przez dzieci z grupy wczesnoszkolnej, technika mieszana.. Fot. Zuzanna Zubek-Gańska

W kwestii zajęć z historii sztuki bardzo ważne jest indywidualne podejście do grup. Zajęcia z teorii dla grup od 6–9 lat, 10–13 lat nie powinny trwać dłużej niż 45 minut. Starsze dzieci i młodzież są już w stanie dłużej skupić uwagę, dlatego zajęcia mogą potrwać nawet ponad godzinę. Zajęcia te mogłyby rozwijać się stopniowo, uwzględniając pewne założenia tematyczne:

- Zajęcia mogłyby zostać potraktowane w sposób tradycyjny, podczas których omawiana tematyka rozpoczynała się od czasów paleolitycznych, poprzez epoki, aż do współczesności, z uwzględnieniem najważniejszych zdarzeń i kierunków w sztuce najnowszej. Zajęcia mogłyby rozpoczynać się analizą dzieła i odnosić się potem, w szerszym spectrum, do całej epoki, z uwzględnieniem różnych istotnych pojęć i odniesień. Powinny zawierać zarys historyczny ogólny dla danego przedziału czasowego.

- Zajęcia kierowane do grupy najmłodszej, 3–5 lat, odbywałyby się jako wprowadzenie do części praktycznej, ale i tu wyjściem do rozważań i omówienia mogłaby być wybrana praca / dzieło danego artysty. Stanowiłoby

ono podstawę do rozmów, zapytań. Można nakłonić najmłodszych uczestników, aby spróbowali odegrać scenę z pracowni, wcielić się w twórcę / malarza / rzeźbiarza. W czasie takich zajęć można wielokrotnie zachęcać do powtarzania niektórych dat i faktów, które miały miejsce w sztuce w omawianym okresie. Najważniejsza w tej grupie wiekowej byłaby jednak część praktyczna, najpełniej pozwalająca utrwalić omówione rzeczy. Należy pamiętać, że użyty język i słownictwo muszą być proste, dostosowane do wieku uczestników zajęć. Zajęcia z historii sztuki mogą zawierać zaplanowane wyjścia do galerii / muzeów. W ramach zajęć dzieci powinny być zachęcane do tworzenia własnych tekstów opisujących obejrzaną ekspozycję, bazujących na odczuciach i odnoszących się także do posiadanej już w jakimś stopniu wiedzy z zakresu historii sztuki. Szczególnie dotyczy to grup starszych, o wyższym stopniu zaawansowania. Jest to niezwykle istotna kwestia poruszająca ważną część życia jaką jest uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta, gminy, w której dany uczestnik mieszka. Ważne jest, aby zajęcia z historii sztuki zaplanować na godziny popołudniowe, aby umożliwić uczestnictwo jak największej grupie dzieci. Niezwykle ważna jest systematyka proponowanych zajęć, gdyż ważne jest utrwalanie pewnych zjawisk. W razie potrzeby należałoby rozważyć nadrabianie zajęć, tworzenie specjalnych dodatkowych spotkań umożliwiających ich odrobienie.

Warto pamiętać, że różne tematy w sztuce, a także sposoby ich indywidualnej interpretacji (zagadnienie sztuki figuratywnej i niefiguratywnej, analiza dzieł, zagadnienia dotyczące: scen rodzajowych, malarstwa batalistycznego, portretu, martwej natury, ważnych założeń architektonicznych) mają bardzo istotny i ważny wpływ na własną twórczość dzieci i młodzieży.

Elementem uzupełniającym zajęcia mogą być drobne zadania domowe, które można zlecać grupom treści. Ważne jest, aby zadanie domowe nie było kojarzone z obowiązkiem i było przyjemne. Może nim być, na przykład uczestnictwo w wydarzeniu kulturalnym, a potem opisanie go własnymi słowami.

Opowiedz o książce która wywarła na Tobie duże wrażenie

W okresie pandemii, dla osób niemogących uczestniczyć w zajęciach należałoby rozważyć system zdalnego uczestnictwa / połączenia on-line.

Podsumowując główne założenia przygotowanych zajęć w danym ośrodku kultury.

Zajęcia artystyczne oraz z historii sztuki mają na celu:

- poznawanie teorii przez praktyczne uczestnictwo w zajęciach;
- wprowadzenie w świat historii sztuki zarówno w sposób bezpośredni, na zajęciach cotygodniowych, jak i zdalny;
- dopasowanie zagadnień do wieku i poziomu uczestników;
- zaciekawienie uczestników poprzez zmienność technik i materiałów, aktywnego sposobu prowadzenia zajęć;

- naukę poprzez wielokrotne powtarzanie zagadnień podczas części praktycznej (grupy szkolno-przedszkolne);
- dopasowanie i zlecenie ciekawych zadań domowych;
- utrwalanie stylów i nabytych zdolności poprzez ekspozycji o cechach realnych wystaw. Wystawy byłyby organizowane na terenie danego Ośrodka;
- zachęcanie do pracy wspólnej poprzez tworzenie wspólnych koncepcji projektowych wymyślonych kampanii, plakatów;
- umożliwienie udziału w konkursach, przeglądach.

ZAJĘCIA DEDYKOWANE SENIOROM

Osobną i bardzo ważną grupą odbiorców są seniorzy, którym również należy umożliwić uczestnictwo, zarówno w zajęciach plastycznych jak i lekcjach z historii sztuki. Warto w ciekawy sposób przygotować materiał teoretyczny, który pozwoliłby na zapoznanie się z dziejami sztuki na przełomie wieków. Istotna byłaby tu chronologia i systematyka, a także uatrakcyjnienie zajęć ciekawostkami, wyjściami do galerii i muzeów, a także zachęcenie danej grupy do opisywania swoich odczuć dotyczących oglądanych ekspozycji. Lekcje z historii sztuki mogłyby przybierać charakter i kształt opowieści, która przeplatana jest z najważniejszymi datami, faktami, pojęciami, licznymi odwołaniami. Zajęcia mogłyby zostać wzbogacone o dodatki, pamiątki z zajęć w postaci skryptu z podsumowaniem omawianego tematu, ilustracje do indywidualnego wypełnienia, zapisy ciekawego pojęcia w sztuce, które można utrwalić sobie w domu.

W przypadku tej grupy zajęcia z historii sztuki mogłyby również zostać połączone z częścią praktyczną, która stanowiłaby znakomite uzupełnienie części teoretycznej, jako środek na utrwalenie omawianych zagadnień i zrozumienie danego kierunku w sztuce. Współtworzenie, współuczestniczenie w wybranym zadaniu, odnoszącym się do danego kierunku czy nurtu pozwoli w pełni zrozumieć i zaadaptować pewne założenia dla potrzeb własnej twórczości. Istotne jest by zachęcać osoby do tworzenia także poza salą lekcyjną czy pracownią do zajęć.

Dla seniorów warto przygotować osobne zajęcia plastyczne dedykowane własnej ekspresji, podczas których osoby te mogłyby poznawać tajniki najróżniejszych technik plastycznych i spełniać się w nich. Można zachęcić do tworzenia na sztalugach, na różnych formatach i materiałach, w wielu technikach, ucząc się tym samym podstaw malarstwa olejnego, akwareli. Seniorzy podczas zajęć mieliby dostęp do wszystkich materiałów plastycznych, z możliwością ich wypożyczenia do domu (jest to zależne od możliwości zasobności danej instytucji).

Należałoby również umożliwić osobom z grupy seniorów możliwość indywidualnych konsultacji plastycznych, gdyby taka sytuacja zaistniała.

Dana instytucja mogłaby również rozważyć pomoc w dotarciu na zajęcia, co stanowiłoby niezwykle udogodnienie dla niektórych osób, szczególnie w okresie zimowym. Tak jak w przypadku zajęć z młodszymi uczestnikami, warto rozważyć organizację wystawy podsumowującej pracę seniorów. Dlatego też, ważnym i nieodłącznym elementem każdej instytucji, jest posiadanie powierzchni ekspozycyjnej, dającej możliwość organizacji wewnętrznych wystaw. To bardzo uatrakcyjni daną jednostkę oraz podniesie jej tym samym statystyki (oglądalność, uczestnictwo w wewnętrznych wernisażach nie tylko uczestników zajęć, ale i ich rodzin, znajomych, stanowić będzie doskonałe narzędzie promocji placówki i zachęcać będzie kolejne do uczestnictwa w zajęciach).

Poza działalnością ekspozycyjną / warsztatową dana grupa plastyczna mogłaby również planować i organizować wyjazdy, połączone z warsztatami plastycznymi w rozmaitych muzeach / centrach sztuki w Polsce, które mają w swojej ofercie zwiedzanie połączone z zajęciami plastycznymi dedykowanymi konkretnej ekspozycji. Osoba prowadząca zajęcia może rozważyć przygotowanie wyjazdu do danego muzeum, jednego lub kilku w mieście. Wspaniałą alternatywą jest całodzienne zwiedzanie galerii i muzeów w danej miejscowości wraz z oprowadzaniem. Dla grup seniorów doskonałym uzupełnieniem prowadzonych zajęć plastycznych mogłyby być zajęcia z pisania ikon, które ostatnimi czasy cieszą się ogromnym powodzeniem w rozmaitych instytucjach, które zdecydowały się na taką formułę zajęć.

BUDOWANIE WIĘZI

Grupa najmłodszych odbiorców często jest pomijana przy tworzeniu programów dziecięcych w instytucjach kultury, choć zainteresowania plastyczne powinny być rozwijane już od najmłodszych lat. Rozróżnianie barw, materii (głina, plastelina, ciastolina) znakomicie wpływają na rozwój dziecka. Dlaczego zatem nie zaproponować czegoś dla najmłodszych oraz ich rodziców? Urlop rodzicielski jest doskonałym momentem, aby integrować się z innymi rodzicami, a także w atrakcyjny sposób spędzać czas ze swoimi pociechami, wzmacniając

w ten sposób naturalne więzi. Ważne, aby w ośrodku kultury działała grupa zrzeszająca takie osoby. W ramach jej działań odbywałyby się zajęcia plastyczne, które umożliwiałyby dzieciom od najmłodszych lat kontakt ze sztuką, a rodzicom podpowiadałyby jak inicjować zajęcia plastyczne w domu. W zajęcia te wdrożone zostałyby zagadnienia:

- * nauki kolorów

- * kształtów

- * obserwowania świata natury

- * obserwowania otoczenia / miasta / środowiska i umiejętne uchwycenie tego w sztuce, w pracach plastycznych,

Podczas zajęć warto zwrócić uwagę na rozwijanie motoryki u najmłodszych. Można omówić na przykład elementy wspomagające rozwój dziecka czy opowiedzieć o ciekawych placówkach, w których prezentowane treści mogą trafić do najmłodszych. Nie da się ukryć, że najmłodsze dzieci uwielbiają bajki. Dlaczego zatem nie „wpleść” w zajęcia postaci z ulubionych kreskówek? Prowadzący mógłby przebrać się za daną postać, zaś dzieci, zachęczone spotkaniem, mogłyby narysować lub namalować scenę, którą najbardziej zapamiętały.

SZTUKA DLA KAŻDEGO

Jednym z najważniejszych założeń danej instytucji powinno stać się również stworzenie grupy artystycznej dla osób wykluczonych społecznie, z grup wsparcia, ośrodków dziennych etc. Terapia przez sztukę jest czymś niezwykle ważnym i warto byłoby przemyśleć także ten aspekt dotyczący działalności placówki.

W tym celu należałoby rozważyć:

- zatrudnienie osoby z doświadczeniem w pracy terapeutycznej – zajęcia – terapia przez sztukę,

- przygotowanie odpowiedniego programu zawierającego zarówno elementy historii sztuki jak i działania plastyczne w zakresie: malarstwa, rzeźby, rysunku, projektowania.

Zajęcia te mogłyby wywodzić się z inspiracji omawianym z dziejów sztuki tematem, zwiedzaniem wystawy, inspiracją artystyczną, książką,

albumem. Osoby te finalnie opowiadałyby o swojej pracy, inspiracji, technice, którą w pracy zastosowały. Zajęcia takie nie powinny przekraczać 60 minut.

PODSUMOWANIE

Dany ośrodek kultury, który oddziałuje nie tylko na lokalne społeczności, powinien zadbać o dotarcie do jak najliczniejszej grupy potencjalnych odbiorców, aby zachęcić ich do regularnego uczestniczenia w zajęciach. Pierwszym, podstawowym krokiem jest określenie i zebranie grup, które będą chciały przystąpić do działań plastycznych, słuchaczy, dzieci, które znajdą czas na spędzenie czasu na zajęciach grup plastycznych bądź też lekcjach sztuki.

Instruktorzy jako osoby inspirujące, motywujące, organizatorzy dyskusji o sztuce, z możliwością prowadzenia działań, wystaw, wieczorów ze sztuką są ważną częścią danej instytucji. To oni, w ciekawy i inspirujący sposób, prowadzą zajęcia zachęcając do regularnego uczęszczania na spotkania danej grupy.

Istotnym aspektem, przy planowaniu wszystkich powyższych działań plastycznych, z historii sztuki jest przemyślenie pewnych kwestii, jak:

- * zapewnienie wykształconej kadry oraz materiałów na potrzeby wszystkich zajęć dla uczestników,
- * stworzenie indywidualnego tematycznie programu dla poszczególnych grup,
- * ustalenie czasowych możliwości uczestników i instruktorów oraz dostępności miejsc, sal,
- * pozyskiwanie sponsorów wspomagających działania,
- * nawiązanie stałej współpracy z dodatkowymi instytucjami jak galerie i muzea dzięki którym uczestnicy zajęć mieliby zniżki na bilety wejścia / darmowe wejścia,
- * organizacja transportu do tych miejsc.

Ośrodek, w którym planujemy rozpoczęcie działalności najróżniejszych grup plastycznych dla wielu grup wiekowych powinien zapewnić materiały plastyczne do pracy. Warto również aplikować, zabiegać

o dotacje, tworzyć projekty w celu dofinansowania pewnych działań, dzięki którym uatrakcyjni się formuła wielu zajęć w danej instytucji. Jeśli nie ma możliwości zapewnienia materiałów do działań na zajęciach warto uwzględnić w przewidywanej informacji / ogłoszeniu konieczność uiszczenia dobrowolnej składki na materiały od każdego z uczestników, pamiętając przy tym, by składka ta była dopasowana do możliwości finansowych potencjalnych uczestników.

Zajęcia artystyczne / warsztaty plastyczne są niewątpliwie wspólnym uzupełnieniem działalności każdego ośrodka kultury, spełniając istotną rolę wśród wielu grup społecznych, do których są one kierowane.

Zuzanna Zubek-Gańska, kurator Galerii Gardzienice, należącej do Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, muzealnik, historyk sztuk, warsztatowiec, współpracujący z wieloma instytucjami kulturalnymi w Lublinie i na Lubelszczyźnie.

Absolwentka Historii Sztuki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim im. Jana Pawła II w Lublinie, ukończyła konserwację rzeźby i elementów architektury w Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Brandta w Radomiu (obecnie Zespół Szkół Plastycznych) a także Państwową Szkołę Plastyczną im. Jacka Malczewskiego w Radomiu. Od 11 lat prowadzi warsztaty z dziećmi w różnych grupach wiekowych, pomysłodawczyni projektu dla grup dziecięcych, przedszkolnych, szkolnych, licealnych „Wyeksponuj się”, realizowanego w Galerii Gardzienice w latach 2018–2020, w czasie którego dzieci uczyły się sztuki poznając aktualne ekspozycje Galerii Gardzienice i poprzez własne, grupowe wystawy prac wykonanych podczas zajęć, a także pomysłodawczyni projektu „Ze sztuką im do twarzy” skierowanego do szkół podstawowych i liceów, ostatnimi czasy realizowanego także on-line.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

**BARDZO
MŁODA KULTURA**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Bardzo Młoda Kultura 2019–2021”

**Marszałek
Województwa Lubelskiego
Jarosław Stawiarski**

**CENTRUM
SPOTKANIA
KULTUR
W LUBLINIE**

